

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Tres-Creus, n.º 9

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »
Anuncis á preus convencionals.	

UN ACTE CATALANISTA

Ans d'ahir, divendres, al vespre, lo President de la important Associació de Barcelona la «Lliga de Catalunya», don Pau Sans y Guitart, entregá al Majordom major del Palau Real senyor duch de Medina-Sidonia, un respectuós pero enérgich MISSATGE, ab l' objecte de que 'l fes á mans de S. M. la Reyna Regent.

Aquest interessant document que representa la veu de Catalunya demanant la restitució de sas justas y atropelladas llibertats, está suscrit y autorisat per quatrecentas firmas, cada una de las quals representa degudament á una Associació, á un periódich ó als catalanistas de las mes conegudas poblacions del Príncipat.

Foments industrials y agricolas, Ateneos y Centres de Instrucció de totas categorías donan relleu á las salvadoras peticions que 's fan en lo MISSATGE, 'l qual considera á donya Maria Cristina com Arxiduquesa de Austria y Succesora de aquell idolatrat Carles que tan heroicament defensaren los catalans contra Felip V.

No cal dir que aquesta expressiva manifestació, va acompanyada també per la firma de «Lo Catalanista» que ab tanta enteresa y entussiasme defensa la santa causa de la Pátria.

Sentím moltíssim no poder, per excés de original, publicar en aquest mateix número 'l tal MISSATGE, pero prometém donarlo á coneixer als nostres llegidors á la major brevetat possible en lo convenciment de que han de apreciarlo com notabilíssim tant baix lo concepte del acert y bellesa en la forma, com baix lo punt de vista de essencia patriótica en la puritat y excelencia de sas conclusions.—LA REDACCIÓ.

UNA GRAN DIADA

Tal fou la del diumenge darrer pera 'l Catalanisme ab motiu de la celebració dels *Jochs Florals* de Barcelona.

En efecte: la impressió que d' aquesta festa 'ns ha quedat, difícilment admet comparació ab cap altra. En ella hi regná la verdadera atmósfera que 'ns vivifica als que sobre tot estimem á Catalunya. Ja no 's tracta de cançons vagas, ni de tristes pero inútils demaclaracions presentada la qüestió catalanista baix un nou aspecte, ara 's tracta de demanar la *llibertat* de Catalunya *dintre d' Espanya*, y de demanarla directament als que 'ns la poden donar, sense salvetats ni vacilacions que 'ns puguin suposar débils devant del perill.

Vetaquí la síntesis de la solemnitat á que fem referencia.

Assistiren á ella autoritats tan superiors com las mes altas que regeixen la nació, y al devant seu pintarem las desventuras nostras reclamant pera son remey promptas y radicals midas.

La mateixa Reyna Regent de Espanya prescindi per un moment de sa real gerarquia pera assistir com ilustre dama á la tradicional lluyta poética en sas propias orellas hi ferem ressonar nostres clams de dolor y las nostras esperansas, dantli á coneixer aixís sense cap timidés fins las espinas en la flor que se li oferí com á Reyna de la festa.

Per tals circumstancias, 'l acte revestí una trascendencia incalculable.

Y 'l cert es que tot contribuí á sa gradiositat. La Sala del Palau de Bellas Arts, en que hi arriban á cabrer fins 5,000 personas, estava plena de gom á gom, contantshi en sa concurrència las mes bellas y distingidas damas y 'ls literats y artistas mes notables de Barcelona. Aixó á part de gran número de forasters, rossellonesos, valencians y castellans, tan insignes com Mr. Dennadieux, don Teodor Llorente, don B. Perez Galdós, senyora Pardo Bazán y altres escriptors.

Obrí la sessió en idioma catalá lo President del Consell de Ministres, senyor Sagasta, vestit d' uniforme y armat ab sa indefinible rialleta de *home de mon*, rialleta que es difícil precisar si interpreta la satisfacció ó 'l sarcasme.

A continuació 'l conegut escriptor, don Eduart Toda, llegí 'l dis-

curs del President del Consistori, don Marian Aguiló, no haventnos sigut possible recullirne impresions pera trobarnos distants del lector, qual veu se perdía en l' espay de la immensa Sala.

Lo Secretari del Consistori don Joaquím Cabot y Rovira doná á coneixer lo fallo de las composicions presentadas á concurs, sense descuydarse de endressar sentidíssims párrafos als catalanistas mes distingits morts en l' any darrer, y tot seguit se passá á la repartició de premis que se efecué en la forma següent:

Flor Natural.—Se concedí á mossen Jaume Collell per sa composició *La Absoluta*. Lo honorable poeta passá á oferir la *Flor* á donya María Cristina que ocupava una tribuna á un cantó de la Sala. La Senyora visiblement emocionada passá ab sas filletas á ocupar lo silló presidencial de Reyna de la Festa entre mitj de nutridíssims é inacabables picaments de mans y calurosas aclamacions á la *Comtesa de Barcelona*. Llegí la poesia premiada son mateix autor essent molt aplaudit.

Guanyá lo primer accésit á la *Flor Natural* l' escriptor de Girona don Joseph Franquet y Serra y 'l segon accésit resulta perteneixer á un *ningú* que deu optar no més á la mes senyalada distinció. Proposém al Consistori que renumeri sa modestia no publicant la composició en lo tomo de la festa com si no hagués sigut mencionada en lloch. Despreci per despreci.

Englantina d' or.—La obtingué 'l valent poeta, don Francesch Matheu, ab son cant patriótic *Festa*. Llegit per son mateix autor obtingué una ovació expontánea y merescudíssima, recabant aplausos frenétichs en cada una de sas estrofas que son ben dignas per cert del inspirat *Tirteo* catalá. Correspongué 'l primer accésit á la composició *Afligiment* de don Ramon E. Bassegoda y 'l segon al nostre estimat amich y compatrici, don Manel Ribot y Serra per sa poesia *La Vall d' Arán*.

Viola d' or y argent.—Fou adjudicada á don Ramón Picó y Campanar per sa composició dedicada *A uns Nuvis*. La llegí ell mateix, pero ab tan poca veu que no la poguerem sentir poch ni gens. Los accésits se concediren á don Francesch Ubach y Vinyeta, don Jascinto Torres y Reyetó y don Agustí Valls y Vicens, per sas respectivas poesías, *La rossa*, *L' Oncle Rector* y *La Roca de Santa Espina*.

Joya d' argent.—La guanyà *La Catedral de Barcelona* de don Jacinto Torres y Reyetó. Fou llegida aquesta preciosa composició per don Jaume Novellas de Molins, qui feu ressaltar las moltes bellesas que conté, alcansant favorabilíssima acullida.

Objecte d' Art.—Se donà al trevall en prosa *Concepte del Regionalisme dintre de la Unitat de la Pàtria* que correspongué á don Francesch Masferrer y Rumbán de Vich. Se concedí una menció honorífica á altre trevall sobre 'l mateix tema.

Ram d' Olivera de Plata.—L' adquirí don Joaquim Riera y Bertrán ab sa poesia *A la Unitat de la Pàtria*. Per no haverse presentat son autor á recullir lo premi, 's deixá de llegir la poesia. Un accésit se concedí á la composició *Una y Varies* de don Lluís B. Nadal.

Lira de Plata.—Ne fou guanyador la poesia *Roger de Llúria* que resultá ser de don Francesch Ubach y Vinyeta. La llegí ab enérgica entonació 'l senyor Cabot y Rovira, que fou interromput distintas vegadas ab mots d' aprobació y saludat al final ab grants aplausos.

Relletje Artistich de Màrmol y Bronze.—La Poesía que 'l guanyá, que fou *La Reyna Mora*, portava 'l plech sense nom del autor. Ignorém qui puga serne, pero li aconsellém major formalitat com al que obtingué 'l según accessit de la *Flor Natural*.

Objecte d' Art.—S' adjudicá á la *Sagramental* del mateix canonge Collell, que la llegí ab tal entonació y remarcant en tal grau sas enérgicas expressions que produhí verdader deliri en l' auditori: La composició es un verdader crit de lluyta catalanista, pero ab tan gran valentia expressat que una de sas estrofas acaba aixís:

«poble que mereix ser lliure,
si no li donan... s' ho pren.

Inútil es dir que 'ls crits de ¡Visca Catalunya! y 'ls aplausos foren dels que no s' olvidan may. Los mes frets se sentían bullir la sanch en las venas y bé pot afirmar-se sense temensa de mentir que en aquell moment tots los catalans presents haurian donat sa vida per la Pàtria. Mossen Collell fou victorejat ab incomparable entussiasme.

Un accessit á aquest premi li pertocá á la poesia ¡Alset Llatzer! de don Agustí Valls y Vicens.

Premi extraordinari.—Se n' adjudicá un á don Albert Fouch poeta mallorquí, per sa composició *La Creu*, que no 's llegí.

Album Pintoresch Monumental de Catalunya.—L' adquiriren dos jovens escriptors que en col·laboració havían presentat lo trevall en prosa *La Casa dels moros de Fabara*. Son Joseph Puig y Cadafalch y don Cassimir Brugués y Escudé, havent passat á recullir lo premi aquest últim.

Colecció complerta de las obras publicadas per la «Associació de Excursions Catalana».—Lo guanyá l' estudi de literatura popular, *Rondallística*, original de don Pau Bertrán y Bros.

Cinchcentas pessetas.—Correspongueren á don Lluís B. Nadal per sa novela *Los milions del farinayre*.

Cinchcentas pessetas.—Se dividiren en dos accésits que s' adjudicaren: l' ún á don Joseph Caroleu per son *Recull de Cartas* pera l' Epistolari Catalá y l' altre á don Biel Habrés y Quintana per son estudi *Documents Histórichs Catalans del sigle XIV*.

Cinchcentas pessetas.—Las obtingué la novela *Lo Vicari nou*, perteneixent á don Joaquim Riera y Bertrán.

Cinchcentas pessetas.—S' adjudicaren als mateixos joves escriptors, don Joseph Puig y Cadafalch y don Cassimir Brugués y Escuder, que en col·laboració escrigueren la monografia *Historia artística del monastir de Sant Pau del Camp*. Aquesta vegada passá á recullir lo premi 'l senyor Puig y Cadafalch.

Acabada la repartició dels premis, lo digníssim mantenedor del Consistori, don Marcell Menendez Pelayo llegí un Discurs de Gracías escrit y pronunciat en llengua catalana, ab gran sorpresa de tots los concurrents. Y com si aixó no fos prou encara pera sorprendernos agradablement, acabá de captivarnos lo cor l' atractiu capital de sentir en boca de una entitat tan autorisada com la del sabi académich de la llengua espanyola (r), conceptes regionalistas y afalagadors pera 'l nostre mohiment, tan categórichs com podria afirmarlos un catalá. Veritat es que 'l senyor Menendez Pelayo no es castellá, sinó fill de Santander pero aixís y tot, la circumstancia de haver viscut tants anys á Madrid, en lo foco de las intemperancias, nos feyan esperar de ell un altra cosa.

No ha sigut aixís y nos en alegrém de veras. Son discurs de diumenge que publiqué en altre lloch d' aquest número es una gota de consolador bálsam que per moltíssim temps guardarás en sa dolorida ànima la trista Catalunya. Lo senyor Menendez Pelayo fou acullit ab

insistents aclamacions, vivíssims crits de entussiasme é inacabables picaments de mans.

Desseguida torná á tancar la sessió 'l senyor Sagasta en llengua catalana y ab la acostumada rialleta, un xich mes concentrada que en l' acte d' obrir la festa.

La Reyna havia entregat personalment als escriptors y poetas los corresponents premis que rebía de mans del President del Consistori, don Marián Aguiló.

Acabada la solemnitat, y després de retirarse donya María Cristina entre nutrits aplausos y viscas á la Comtesa de Barcelona y á Catalunya, los concurrents se barrejaren ansiosos en grupos acalorats ahont se comentavan las impresions rebudas. Tothom convingué en que 'l Catalanisme havia donat un gran pas aquell día perque d' un salt s' ha posat ab decissió y serenitat devant dels alts poders de la nació.

Un distingit escriptor, amich estimat nostre, y de gran respectabilitat, jutja de tal importancia la festivitats d' enguany que afirmá considerarla combinadament ab la celebració del Certámen Universal, com una de las fetxas mes notables de la Historia del Renaixement social y polítich de Catalunya.

¡Tant debó no s' equivoqui!

SECCIÓ POLÍTICA

Lo Sr. Romero Robledo en lo «Círculo Mercantil.»

La divisió de partits, ve á ser lo fer y desfer que tot ho perturba y destrueix.

Lo que equivalia á dir descaradament: yo, perseguint lo turró que 'n la taula de la discórdia política contemplo, no soch altre cosa que un perturbador.

La política es la vida—ya es lo que deyam—y 'l deber del ciutadà es dedicar un poch de temps á la política.

¿Pér fershi la vida també? ¿Y qui pagarà 'l beurer allavoras?

Las lleys políticas deuen encaminarse á matar aquesta centralisació absorbent...

¿Ara surt ab aquestas doctrinas? Cuydado á descarrilar; per aquest camí potser que hi perdi la jefatura y 'l bon nom de la seva consecuencia (?)

Recordém lo que passa en aquestos moments ab lo poble catalá, eix poble gran per sas iniciativas que lliga 'l treball que enalteix ab lo sentiment polítich que emancipa.

¿Qué ya no recorda aquell ¡quina barra! del Teatro Principal de Barcelona?

Aquestas manifestacions d'entusiasme crech que no déu apropiarselas lo govern, perquè sols van dirigidas á la reyna y la nació.

Ni l' un ni l' altre. Aquestos dias Brcelona ab lo govern no hi pensa mes que pera malehir constantment las sevas fetas; ab la nació pera senyalarli la conducta que segueix y deu seguir lo poble que aspira á sas reivindicacions y ab la reina pera manifestarli que Catalunya coneix perfectament d' ahont provenen sos mals y al saludar y aclamar ab entusiasme á la noble dama y la virtuosa mare, 's plany de que caràcter tant sencèr com lo d' ella 's vegi secundat en lo que á las evolucions polítiques de sa regencia 's refereix, per tant interesadas miras y baixas passions com las que regnan entre milij de tants y tants Romeros y Robledos com per Madrid se mouhen.

Lo poble catalá no viu de la política Sr. Romero, pero als polítichs com V. antes que obrin la boca ja 'ls hi veu las dents.

El Dia al donar comte de la festa dels Jochs Florals de Barcelona diu que la poesia del Sr. Collell, *La absoluta, es un canto á la guerra del África.*

Si nostre recort no 'ns enganya es lo mateix diari que traduhí lo títol de nostre colega *L' Arch de Sant Martí* anomenantlo *El Arco de San Martín de San Martín de Provensals.*

Y aixís; de nostra localitat acostuman á enterarse los lectors dels periódichs de Madrid. Entre aquestos y los Valero de Tornos ab son llibre caricatura de *Barcelona tal cual es*, serán prous pera deixarnos d' un terme que ni nosaltres mateixos nos coneixerém.

Entre 'ls que de bona fé escriuhen patotxadas, y 'ls que ab deliberada intenció procuran atacar lo que de mes respecte deuría serlos, no hi ha qui puga fer cabal de las noticias de certs periódichs.

Aquí tenim *La Publicidad* que perquè 'n lo dinar celebrat per lo Consistori y Adjunts en obsequi als forasters vinguts ab motiu de la festa dels Jochs Florals, va acordarse regalar lo ram que adornava la taula á D.ª Maria Cristina, ja troba que 'ls Catalanistas s' inclinan *al sol que más calienta.*

Y es que 'l tal diari ha volgut olvidar que 's costum ja obligada la de regalar aquest ram á la Reyna de la festa siga qui siga; y á mes no sab lo que altres diaris que no son de la localitat com *El Correo* de Madrid que observa que 'l ram l' hi fou entregat *no com á Reyna, sino com á ciuda virtuosa y mare exemplar.*

No fa molt temps que per l' eco del possibilisme, los catalanistas nos posavam baix la bandera de D. Carlos; avuy baix la de D. Alfons; poch cas havem de fer d' afirmacions tant fundadas perquè realment no 'ns ofenen tant com si un dia digués que 'ns hem soplujat dessota las alas del *lloro* que procura imitar.

En obsequi al Sr. de Saugarrén dissapte passat los carlistas celebraren una *comilona*. Lo preu del apat era de sis pessetas.

Donat lo número dels adictes y lo preu del cobert, ab prou feynas si n' hi hauria prou pera cobrir lo Champany necessari pera fer passar la sed al insigne orador y defensor de las arraigadas opinions dels carlistas del nord.

Lo que si es d' admirar la baixa soferta del preu que s' havia designat; perquè de 125 pessetas á 6 que va reduhirse, hi ha una diferencia esgarriadora hasta per qualsevol bolsista jugador á l' alsa. No podém explicarnos lo succehit més que destinant las 119 que restan á sufragis per l' ánima del partit que exaltan.

Atenció.

Pas al geni.

Lo periòdich castelari de Madrid *El Globo* diu que si 'ls diputats francesos con-segueixen l'arbitratge diplomàtic en las qüestions internacionals, ho deurán al discurs que la gran veu del senyor Castelar pronuncià en la tribuna espanyola, lo qual ha tingut ressó en tot lo mon civilisat.

Y després d' això afeigeix *El Globo* ab tota solemnitat que aquestos homenatges a la oratoria política del nostre parlament y a la *influencia intelectual espanyola*, deuen envarirnos...

¿No es cert que havíam tingut fins ara, ab sanció dels possibilistas, un sol mónstruo a Espanya ab lo senyor Cánovas?

Donchs be; ara ja 'n tenim dos, un pels monàrquichs y un pels republicans.

D' avuy endavant quan passi en Castelar per algun lloch, haurán de apartarli las criaturas.

¿Quin Bismark d' está per casa!

¿No seria mes oportú que 's cuydes ab detenció del seu pays?

A bé que pot contestar y ab molta rahó al que aixó li digui.

—Ja fa molt temps que ho intento *ab desinterés* y... trobo ja qui *noblement* se 'n cuida.

¡Pobre Sr. Ortega Munilla!

Desde l' *Imparcial* com nou Jeremias llensa sas exclamacions de tristesa y des-consol per lo que fins avuy havia sigut la delicia dels *touristes* en terra espanyola. Ab la Exposició de Barcelona motiu de la vinguda d' innumerables extrangers *no hi haurá en tota Europa qui 'ns desconeixi*.

Y aixó es molt de sentir perque 'l poema del valor y del amor; l' idili picaresch del torero y la grant dama; la impúdica copla cantada ab acompanyament de guitarras y murmuris de lascius petons, las cuadrillas de lladres assaltant al pobre viatger en diligencia; las collas de gitanas y d' estudiants y tantas delicias de la terra dels polítichs de bon tremp, haurán desaparegut devant l' espectacle d' un poble civilisat, trevallador, actiu y morigerat com lo de casa al presentarse a las nacions forasteras tal com es y no tal com sembla desitjarlo la romántica musa del cronista madrileny.

¡Pobre Sr. Ortega Munilla! ¡Adeu música, pintura, escultura y poesia! La reyna del treball bruta del oli de las màquinas, ha vingut a ocupar lo lloch que fins ara tenia l' idol d' un país que per tot beure s' engorjan *manzanilla* y que sa única diversió consisteix ab una corrida de toros. Lo sol d' Andalucía s' ha post; guerra al treball de Catalunya.

Es precis que avans de terminar fem present una cosa: del Ebro enllá aixís era ha sigút, es y será la clásica terra del *pan y toros*; del Ebro ensá, Catalunya ha sigút y es y será mentres la política ab sos desgavells no continuhi destorbantho, tal com avuy la veuen extranyats los forasters, inclús los que fills de Espanya nos visitan per primera vegada.

Dijous passat s' inaugurá a Barcelona 'l monument dedicat al malaguanyat de-fensor del *Proteccionisme*, don Joan Güell y Ferrer.

Y ¿sáben qui l' inaugurat?

Donchs 'l célebre *lliure-cambista*, responsable de la major part de tractats de comers ruinosos pera 'l pays.

En Sagasta.

Ara si que ho compreném tot; fins l' haver fet ús del catalá en los *Jochs Florals*.
 Aquest gran polítich es un contrasentit caminant.
 Diu una cosa y ne practica un altra.
 Son secret es la inconseqüència y la contradicció.
 Mentres puguí tirar amunt passa per tot somrient y rascantsa la barba.
 Digne mestre de 'n Romero Robledo, á ell també li podém dir com á aquest.
 ¡Quina barra!

PARLAMENT DE GRACIAS EN LOS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

DEL SENYOR DON MARCELÍ MENENDEZ Y PELAYO

Senyora:

Lo Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, possehit de pregon respecte y sincer entussiasme, ve, en aquest trigéssim aniversari de sa restauració á rebre honra tan gran com may pogueren somniarla aquells literats modestos que en una época que ja comensa á ser hunyana, alsaren de la pols la oblidada lira de sos passats y tingueren lo valor de renovar lo cant en la llengua que mamaren ab la llet materna.

Ja ho haveu sentit, Senyora. Eixa llengua, rebrot generós del tronch llatí, jeya, no fa mitj segle, en trista y vergonyosa postració. Fins son nom propi y genuí se li negava, ni ¡quí la havia de conèixer sols la disfressa d' aquelles peregrines denominacions de *llemosina* y *provensal* ab que solían designarla 'ls pochs erudits que 's dignavan recordarse d' ella, encara que fos per donarla per morta y rellegarla desdenyosament á algun museu d' antigallas? Es cert que en los llavis del poble la llengua continuava vivint, mes ¡que diferencia d' aquell *bell catalanesch* que en Muntaner parlava!

Rompuda la tradició, cadena d' or de les etats, triomfant per tot arreu lo neologisme, silenciosa la parla de les Muses, á no ser en pochs y devegades hermosos cants, que eran com fochs-follets que feyan encara mes visible la obscuritat y negror de la nit, sols un miracle patent podia salvar la parla catalana de sa ruina y afanyosa descomposició y del aviliment en que per forsa ha de caurer la llengua que, abdicant la corona imperial de la ciencia y de la poesia, 's resigna als usos de trivial é informe dialecte.

Y aquest miracle Deu volgué que 's complís. Deu que va fer curables als individuos y als pobles, y que 'ls torna la memoria quant los hi fa mes falta, consentí que la morta s' aixequés de son sepulcre y comensés á parlar com si fos viva.

Y aquí la teniu, Senyora, llansant de sos llavis lo doll de la paraula armoniosa y eterna. Es la mateixa parla arrogant que un dia ressoná per tots los contorns del Mediterrani la que sentiren sotsmesos l' Etna fumejant y la gentil serena del Pansilipo: la que feu estremir les ruines de la sagrada Acrópolis ateniense, y les afraus isardes de la Armenia: la llengua que com anell novial deixá 'l Rey Conqueridor á Mallorca y á Valencia: la llengua en que dictavan ses lleys y escrivián ses gestes aquells gloriosos prínceps del Casal d' Aragó, qual corona reposa sobre 'l front de vostre fill amigablement enllassada ab la corona d' Alfons lo Savi.

Y per aixó, Senyora, sou vinguda á escoltar amorosament los accents d' aquesta llengua no forastera, ni exótica, sino espanyola y neta de tota taca de bastardia. Vostre generós y magnánim esperit comprén que la unitat dels pobles es unitat orgánica y viva, y no pot ser aqueixa unitat ficticia, verdadera unitat de la mort: y comprén també que les llengues, signe y penyora de rassa, no 's forjan capritxosament ni s' imposan per forsa, ni 's

prohibeixen ni 's manan per lley, ni 's deixan, ni 's prenen per voler, puig res hi ha mes inviolable y mes sant en la consciencia humana que 'l *novus* secret en que viuen la paraula y 'l pensament. Ni hi ha major sacrilegi y cusemps mes inútil que pretendre engrillonar lo que Deu ha fet espiritual y lliure: lo verb humá, resplandor débil y mitj esborrat, pero resplandor al fi de la paraula divina. Y entre totes les formes de la paraula humana, ¿quina mes de mal tórcer y mes indócil á tota imposició que la paraula artística, la paraula del poeta? ni ¿quin poeta ha d' esser lo qui 's veja forsat á traduhir son pensament y á buydarlo en un motllo estrany, y comporte en sí mateix lo trist divorci de la idea y de la forma, com si en l' Art la idea no fos ja una forma y se la pogués concébre escarida y y una, semblant á una ánima desterrada que va cercant frissosa un cos ahont albergarse? La Historia 'ns diu que en lo llarguíssim período de mes de tres centuries en que 'ls catalans deixaren de conrar son patri idioma; en lo llarguíssim período que va de Boscán fins á Cabanyes y Piferrer, ni un sol poeta de primer orde, ni ab prou feynes de segon, nasqueren en esta terra catalana, y pel contrari, tan bon punt renasqué la llengua, rebrotá ab ella 'l sentiment poétich, talment com se poblan les boscúries d' aucells cantadors á la febla y amorosa alenada de la primavera.

Tot aixó ho sabeu y ho sentiú, Senyora, ab delicadesa de dona, ab esperit de sobirana. Y ¿quí pot dubtar que en aquest día obté 'l Renaixament catalá la sanció suprema, ab dignarse vostra ma augusta acceptar la flor simbólica de nostres certámens, flor modesta y humil, ja ho veyeu, verdadera flor poética, símbol de pau y d' amor, no símbol de somiades rebeldies, ni de discordies, ni d' agravis. Y vulla Deu, senyora, si alguna boyra, deixa de passats erros y tempestats, s' interposa encara entre l' ánima de Catalunya y l' ánima de Castella, tan fetes per estimarse y per comprendres, que cayga desfeta davant de Vos, que sou l' amor d' abdós pobles juntats en un.

Tals son los vots que en esta diada formula 'l Consistori per boca del últim de sos membres, però 'l mes desinteressat en est cas, y per aixó precisament elegit. No sols perque confonch en mon afecte de germandat y de rassa á totes les gents ibériques en abdós mons espargides, sino perque essent lo castellá ma llengua nàdiva, deguí á Catalunya una part molt considerable de ma educació literaria; y catalá fou lo mes savi y 'l millor de mos mestres, y tot aixó 'm lliga estretament á Catalunya, tenint alguna cosa de pietat filial aquest meu afecte.

Perdonau, Senyora, que haja parlat de mí en tan alta ocasió en que sols deuría haverhi paraules per una gran Reyna que doblement nos presideix, y per una gran poesia que renaix. Jo necessitava dirvos quelcóm que 'm vessava del pit, y esplicar de pas ó disculpar ma presencia en aquest lloch, al costat d' homes que son ornament gloriós de les lletres catalanes en les quals apenes he gosat penetrar com deixeble y aficionat. Mes hi ha coses que 'ls propis no poden ni deuen dir, perque en ells semblaría vanagloria, y per dir aqueixes coses solém servir los forasters.

Rebi de nou Vostra Magestat l' homatje de gracies que en nom de Catalunya li tributa aquest Consistori, y rebin també 'l testimoni de nostre mes coral afecte totes les corporacions y persones que han contribuít al lluhiment d' aquesta solemnitat sens exemple, que ab apariencies de regional y exclusiva, es en lo fons una de les mes enérgiques afirmacions del sentit tradicional de la nació espanyola.

PER MA PATRIA ⁽¹⁾

A vosaltres companys meus.

Si estimem á Catalunya,
á nostra mare estimem:
qu' és mare de tots nosaltres
la Pàtria que 'ns doná Deu.

No estimarla, fora mengua,
de deshonra, fora un fet;
¿si no l' estimem nosaltres,
com ho han de fé 'ls forasters?

Si sentím qu' ells nos moteijan
d' egoistas y d' esquerps
¿que ha de fernos, si á tot hora
ho desmentan nostres fets?

Nostres fets, son fets que honran,
nostres actes resplandents
que s' enjoyan y enalteixen
ab l' Amor, la Pàtria y fé.

Al Amor, un trono alsarem,
per la Pàtria, som valents
y la Fé 'ns guarda una Verge
que te un Montserrat als peus,

Nostras lleys, costums y usatjes,
nostra llengua y nostres bens,
hem de fer que galardegin
desde l' Ebro al Pirineu.

L' herencia dels nostres avis
exigimla ab lo cor ferm;
¿No es ben nostre ¡donchs volguemla,
que per xó 'ns feren hereus!

Dreta lley lo que 'ns llegaren
no pot prescriure un moment
que podrian reclamar'ho
nostres fills y nostres nets.

(1) Poesia llegida per l'alumno don Joan Capmany en la festa literari-musical celebrada en la Academia Calasancia de Sabadell lo dia 15 de Maig.

Qui no cuyda de sa casa
be que 'l treuhen frorasters;
donchs siguém á casa 'ls amos,
per manar, fer y desfer.

Si sentím qu' algú fá escarni
de nostra llengua; al momet
amordassantli la boca
devem dirli en alta veu:

Qui fa escarni de sa llengua
s' escarneix á sí mateix,
y no es digne, honrat ni noble
qui renega de lo seu.

Lo qu' es nostre volguem nostre,
qu' es prou rich, hermós y bell,
y 'l sant penó de las barras
defensemlo ab cor valent.

Que tenin costums que 'ns honran,
dolsa parla y sanas lleys,
no hém d' envejá res, que 'ns manqui,
ni dalirnos del temps vell,

Estimém á Catalunya,
estimemla, companys meus,
qu' es mare de tots nosaltres
la Pátria que 'ns dona Deu.

ANTON DE P. CAPMANY.

NOVAS

La professó del *Corpus Christi* verificada lo passat dijous fou en extrem concorreguda.

Lo Penó principal estaba confiat al jove amich nostre don Vicens Capella á qual acte l' acompanyaban com á cordonistas los senyors don Salvador Brú y Casajoana y don Joan Turull y Sallarés, essent una verdadera mostra de las moltas simpatías de que gosán, lo numerós y escullit del séquit que portaren.

Don Vicens Capella obsequiá á los assistents ab un espléndit y ben servit refresch.

Rebi lo senyor Capella nostre mes coral enhorabona y 'l felicitem una vegada mes per los patriótics sentiments que l' animan, puig devem fer constar que las elegants invitacions que feu repartir pera tant solemne acte, han sigut redactadas en nostre hermosa llengua catalana.

Avuy á las deu dal matí, celebrará en la Parroquial Iglesia de la Puríssima Concepció, sa primera Missa don Cayetá Clausellas y Ballvé.

Apadrinarán al nou celebrant son oncles, lo Rvnt. don Gabriel Ballvé y Llobet y sa germana donya Teresa.

La cátedra del Esprit Sant, está á carrech del Rvnt. P. Antoni Fauli de la Companyia de Jesús, qual prédica supossém que 's farà en catalá, tota volta que las invitacions están redactadas en la llengua que 'ns es propia. Ho celebrém y felicitém al celebrant per l'acte que deu verificar avuy.

Molt nos plau fer constar en las planas de nostre periódich la importancia que de día en día va prenent en nostra ciutat las patrióticas ideas que venim sustentant, densá que per aytal fi donguerem á la llum nostre humil publicació. Dihem aixó, perquè per las provvas, toquém palpablement que es va despertant l' ensupiment que per tants anys havia tingut casi olvidat en lo cor de nostres compatricis l' amor á la terra catalana á sos usos y patriarcals costums que tant la ennobliren y tan gran lo feren.

Avuy, ab goig, fem constar que ja ha comensat á Sabadell, com també per tots los pobles de Catalunya, la obra del renaixement de nostre pátria y com es molt natural ha comensat ab l' us, en los actes importants de la vida, de la llengua que es la que marca la grandesa y virilitat d' un poble.

Nosaltres ens felicitém y felicitém de cor als bons patricis que com los Clausellas, Cire-ra, Capella, Manau y altres, han comensat á usar de nostre llengua catalana al participar á sos amichs y coneguts la celebració d' actes que deixan en lo cor y en l' ánima gratas impresions y eterna recordansa.

El número 25,097 premiat ab 2,500 pessetas, ha sigut despatxat en la Administració de la Plassa de Sant Roch de aquesta ciutat.

S' ha repartit lo número 24 corresponent al 15 de Maig del *Butlletí* de la Academia Calasancia d' aquesta ciutat, contenint un escullit y variat sumari.

Lo próxim sorteig de la Loteria Nacional, se verificará pel sistema de irradiació y costará 250 pessetas lo bitllet.

Dijous ab tota solemnitat se inaugurarà en Barcelona 'l monument erigit á la memoria del insigne patrici don Joan Güell y Ferrer, aixís com també s' inaugurarà avans de ahir lo de Cristofol Colon.

Avuy, tarde y nit, la companyia Ecuestre, Gimnástica, Acróbata y Cómica del Circo Barcelonés, que dirigeix la senyora Alegria, donará duas grans y variadas funcions en 'l Teatro de los Camps de Recreo.

Pera localitats en casa don Joseph Formosa, Plassa Major.

Felicitém á nostre amich y compatrici don Manel Ribot y Serra per haver obtingut en los Jochs Florals d' enguany, un accésit á la *Englantina d' or*.

Tan á l' anada com á la tornada de D.ª María Cristina, del Monastir de Montserrat, sortiren á la estació pera saludarla las Autoritats y un gran número de curiosos. La orquesta tocá la Marxa Real y la gentada que la esperaba victorejá á la Regent d' Espanya.

En la professó que celebrarà avuy la parroquia de la Puríssima Concepció, portará lo Penó principal don Juan Manau. Donadas las simpatias de que gosa lo senyor Manau no duptém que será molt concorreguda.

Las invitacions han sigut redactadas en catalá.

S' anuncia l' estreno en lo Teatre Catalá de Barcelona, de la comedia del senyor Brossa *Massa poch*.

També s' estrenará mes tart *Mestre Feliu*, producció dramática del senyor Torres, de la que 'n circulan bonas noticias.

La redacció de *La Renaixensa* ha rebut lo següent telegrama que ab molta satisfacció reproduhim fent constar ab goig que ha sigut expedit en llengua catalana. Per primera vegada succeheix aixó á Espanya.

Bilbao, 27, 11 nit.—Varis catalans reunits en aquesta població germana nostra per sas aspiracions, han sapigut ab gran goig lo triomf obtingut per mossen Collell y demés poetas premiats. Felicitém coralment á tan llorejats vates de la terra catalana.—Enrich Durán, Francesch Font, Joseph Blanch, Jascinto Bassols, Tirso Durán, Antoni Amengual; Joseph Salvador, Francesch Casas, Pere Tort, Joan Tort, Joan Almirall, Noguén Guillemt y Tomás Codina.

S' ha publicat lo cartell anunciador del Certámen literari-religiós en la vila de La Bisbal del Ampurdá que la Administració de la Iglesia de Nostra Senyora la Verge de la Pietat, de dita vila, ab la aprobació y cooperació dels MM. II. Ajuntament y senyor Arxiprest y primera autoritat civil de la provincia de Gerona, te acordat celebrar al dia 19 d' Agost del present any, primer centenar de la reedificació de la esmentada Capella.

Lo plasso pera la admissió de composicions terminarà en lo dia 31 de Juliol.

Se tracta de que la Reyna Regent torni á Barcelona á últims d' any, pera presidir la distribució de premis als expositors.

ANUNCI OFICIAL

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3,599 pessetas procedentas de 325 imposicions, essent 5 lo número de nous imponents.

S' han tornat 2,586 pessetas 00 céntims á demanda de 14 interessats.

Sabadell 27 de Maig de 1888.—Lo Director accidental, *J. Salas Corominas*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

ENCUADERNACIONES BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus, Ilustracions y Obras de luxo, Novelas, etc., etc. Los llibres se entregan á las 48 horas de encarregats.

CAPMANY, 18.—SABADELL

TRES TARTANAS NOVAS

PERA VENDRER

Dirigirse al guarnicioner Joseph Cuadros, carrer de Sant Joan.

ANTONI RAVENTÓS

SERRALLER

Especialitat en cadenas pera rodas de engranatge de totes mides.

PREUS MODICHS

BARCELONA. — Olm, número 27. — BARCELONA

POESIAS

DE

❧ ÀNGEL GUIMERÀ ❧

ab un estudi crítich de JOSEPH IXART

Aquesta obra ricament impresa sobre paper Brístol y que vá ilustrada ab mes de 80 grans composicions dels artistes Joseph Lluís Pellicer y A. Fabrès, forma un tomo en foli de 328 planas.

Preu: 20 pessetas, en rústica.

» 25 » luxosament encuadernada.

S' está agotant la edició.

Pot encarregar-se al Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, núm. 4. — Sabadell.

MURALLA DE FERRO

DRAMA EN TRES ACTES Y EN VERS

DE

J. Got Anguera

S' ha publicat aquest obra elegantment impresa y 's ven al preu de 2 pessetas en la llibreria de Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, 4.

En los talleres de Joan Comas, Capmany, 18, s' encuadernará luxosament dita obra, al módich preu de una pesseta per exemplar.

FABRICA LA MES ANTIGA

DE

TOTA CLASE D'EYNAS DE TALL Y DE AGRICULTOR

Cuynas econòmicas de tots tamanyes y sistemes, baterías de ferro estanyat y de porcelana, pessas de ferro, fogons de tots tamanyes y de diferents classes, etc., etc.

També s' adoban cuynas vellas y demés accessoris.

GRAN DIPÓSIT DE CARBÓ DE S. JOAN Y DE COK

DE

GRAUPERA GERMANS

PEDREGAR, NÚMS. 15 Y 18.—SABADELL

ANTIGA CASA TARRAL-LA

AVIS AL PÚBLICH

Lo taller de ENCUADERNACIONS y OBGETES DE ESCRIP-
TORI se ha trasladat de la RAMBLA, NÚM. 70, al

Carrer de Capmany, núm. 18, Imprempta

JOSEPH PUIG

Gran dipósit de licors, vins y champagnes de totas classes á preus
de fàbrica.

Rambla, 223 y 225.—SABADELL

ORTOGRAFIA CATALANA

Ó BREUS DOCUMENTS

PERA ESCRIURER CORRECTAMENT NOSTRA LLENGUA

PER

LLORENS PORTET

Preu: 2 rals

Se ven en lo Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, Sant Pau, 4.—Sabadell.
A Barcelona 's ven en la llibreria de Eudalt Puig, Plassa Nova.

Imprempta y Encuadernacions de Joan Comas Faura, carrer de Capmany 18.—SABADELL